

**ДОКЛАД ЗА
МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОБОВ
ДОЛ ЗА ПЕРИОДА 2014-2016
ГОДИНА**

октомври, 2017 година

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение	4
2. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР Бобов дол	7
3. Анализ на текущото изпълнение на стратегическите цели и приоритетите на общинския план за развитие (ОПР) на община Бобов дол 2014-2020.....	10
3.1. Стратегическа цел 1: „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“	10
3.1.1. Приоритет 1.1: "Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс“	10
3.1.2. Приоритет 1.2. „Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство“	12
3.2. Стратегическа цел 2: „Повишаване привлекателността на община Бобов дол чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на населението“	14
3.2.1. Приоритет 2.1. „Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината“	14
3.2.2. Приоритет 2.2. „Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината“	20
3.2.3. Приоритет 2.3. „Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда“	22
3.3. Стратегическа цел 3 „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“	23
3.3.1. Приоритет 3.1. „Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес“	23
3.3.2. Приоритет 3.2. „Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол“	25
3.3.3. Приоритет 3.3. „Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие“	26
3.4. Обобщена финансова оценка на степента на реализация на ОПР за периода 2014-2016 година.....	27
4. Отчитане на актуалните стойности на индикаторите	28
5. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.....	33
6. Обобщени изводи за изпълнението на ОПР на община Бобов дол за периода 2014-2020 .	36
7. Изводи и препоръки за изпълнението на ОПР на община Бобов дол 2014-2020.....	42
7.1. Изводи от изпълнението на ОПР до този момент.....	42
7.2. Препоръки за изпълнението на ОПР до края на 2020 година	42

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фонда
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИА ЕСМИС	Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МО	Междинна оценка
МИГ	Местна инициативна група
МСП	Малки и средни предприятия
НСИ	Национален статистически институт
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж
ОПР	Общински план за развитие
ОУП	Общ устройствен план
ПДМА	Придобити дълготрайни материални активи
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУП	Подробен устройствен план
ПЧП	Публично-частно партньорство
РДМА	Разходи за дълготрайни материални активи
СВОМР	Стратегия за водено от общностите местно развитие
СЦ	Специфична цел/стратегическа цел

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата междинна оценка на Общинския план за развитие на община Бобов за периода 2014-2020 година е разработена в съответствие с чл. 33, ал. 1 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). Съгласно разпоредбите в него междинната оценка е необходимо да се направи в средата на действие на ОПР, т.е. 2017 година. Чрез нея се извършва цялостен преглед и оценка на изпълнението на стратегическия документ, а при необходимост се дават препоръки за неговото подобряване до края на програмния период.

Цел

Целите, които следва да се постигнат с настоящата междинна оценка (МО) са:

- Обобщаване и оценка на резултатите от изпълнението на ОПР в периода 2014-2016 г.;
- Формулиране на обосновани препоръки за актуализиране съдържанието на ОПР за остатъка от периода до 2020 г.

Обект

Обект на оценката е цялата територия на община Бобов дол, която включва един град – Бобов дол – и 17 села.

Предмет

Предмет на МО е систематизиране и анализиране на проектите и инициативите, свързани с изпълнението на ОПР и програмата за реализация към него. Оценява се още постигането на заложените в плана индикатори за резултат и въздействие, както и структурата му за наблюдение и оценка.

Отчетен период

Периодът, за който се извършва настоящата оценка обхваща времето между приемането на ОПР до края на 2016 година. При прегледа на проектите, допринасящи за изпълнението на общинския план за развитие са взети предвид само тези, които са реализирани или започнали най-рано през 2014 година. Извън оценката са проектите, които са реализирани в рамките на предходния планов период (2007-2013), тъй като те следва да са били отчетени в последващата оценка на ОПР на община Бобов дол за периода 2007-2013 година.

Важно е да се отбележи, че към момента на изготвяне на настоящата оценка, част от данните за 2016 година от Националния статистически институт все още не са налични, тъй като те се очаква да бъдат публикувани на 30.11.2017 г., според Националната статистическа програма за 2017 г.

Процес по разработването, наблюдението и оценката на ОПР

Общинският план за развитие на Бобов дол е изготвен в началото на 2014 година, като неговата структура съответства на регламентираните изисквания в ЗРР. Той съдържа задълбочен социално-икономически анализ, обобщен SWOT анализ, които заедно с резултатите от анкетните проучвания (три на брой) и фокус-групите поставят основата за стратегическата част на плана.

Стратегическата част се състои от визия, три стратегически цели, осем приоритетни области и прилежащите им мерки. Към всяка мярка са разписани проекти и инициативи със съответния индикативен финансов ресурс, които да спомогнат за нейното изпълнение, обобщени в индикативната финансова таблица. Неразделна част от ОПР са инструментите за неговото наблюдение и оценка, включително системата от индикатори за резултат и въздействие. Настоящата МО е част от тази система и има важна роля при преценката дали общинският план за развитие трябва да се измени и в каква посока, така че да удовлетворява новопоявилите се потребности.

Междинната оценка е нормативно планирана за средата на програмния период – 2017 г. Нейната роля е да анализира и оцени постигнатите резултати, както и слабостите в изпълнението на общинския план в първата половина от неговия период на действие, след което да формулира необходимите препоръки за корекции през следващите години. Значението на Междинната оценка е свързано с две главни направления:

- (1) оптимизиране съдържанието и изпълнението на ОПР до края на програмния период;
- (2) осигуряване на основа за изготвянето на последващата оценка на ОПР 2014-2020.

Последващата оценка следва да се изготви с натрупване от 2014 г., тоест да включва и резултатите от Междинната оценка. По този начин изводите на настоящия документ следва да са неразделна част от общата оценка на общинското управление между 2014 и 2020 г. Последващата оценка трябва да се изготви през 2021 г., когато новият ОПР се очаква да бъде изготвен и да се изпълнява.

Структура на междинната оценка

Съгласно ЗРР, междинната оценка включва четири елемента:

- оценка на първоначалните резултати от изпълнението на общинския план за развитие (ОПР);
- оценка на степента на постигане на целите на ОПР;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за изпълнението на ОПР.

Първият елемент включва провеждането на преглед на всички проекти и инициативи с принос към ОПР – реализирани или в процес на реализация по времето на отчетния период.

Вторият елемент оценява степента на постигане на целите и приоритетните области. Това се постига чрез използването на различни подходи. Първият е систематизиране стойностите на всички проекти и инициативи и обобщаването им в обща финансова оценка. Това дава възможност да се сравняват предвидения финансов план в ОПР и изпълнението му до момента. Вторият подход е чрез сравняване на целевите индикатори и актуалните им стойности към 2016 година (или последната, за която има данни). Преценката на ефективността и ефикасността на изпълнението се аргументира от съотношението между направените разходи и постигнатите ползи в рамките на целите и приоритетните области на ОПР.

Третият елемент синтезира информацията за проектите и индикаторите от предните части и добавя обзор на предприетите действия по изпълнението и наблюдението на ОПР – основна предпоставка за ефикасност в управлението.

Четвъртият елемент включва представянето на основните изводи на МО и техните причини. В настоящата оценка направените изводи са свързани с проектите и инициативите, индикаторите, предприетите действия по изпълнението и наблюдението на плана.

Препоръките са разделени условно в следните направления:

- препоръки относно съдържанието на ОПР, включително необходимостта от актуализация;
- препоръки за усъвършенстване на процесите по изпълнението и наблюдението на общинския план.

Прилагани методи при изготвянето на доклада за междинната оценка

Методите, приложени в изпълнение на целта и задачите по оценката са:

- **Документален анализ - Анализ на съществуващи документи – стратегически и нормативни, които имат отношение към реализацията на ОПР**

Документите са разгледани и анализирани в аспекта на влияние върху местните политики – съвместимост с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за; влияние на промените върху социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2007 г. Направен е общ преглед на актуалната осигуреност на общината със стратегически документи – съответствие и обвързаност с целите на настоящия планов и програмен период.

- **Аналитичен и синтезен (анализ на съществуващата информация и синтез на постигнатите резултати и цели)**

При анализа и оценката на документите се разглеждат: тяхната актуалност, достоверност, източник на информацията, изчерпателност и съответствие с методическите указания. Извършена е оценка на изпълнението на ОПР и преглед на всички съпътстващи документи на община, които съвместно с ОПР допринасят за изпълнението на ОПР. Анализирани са извършените инвестиции на територията на общината на базата на проектите (изпълнени и в процес на изпълнение) във времеви обхват, ефекта и устойчивостта от тези инвестиции. Направен е синтез на отчетените резултати от изпълнението на общинския план за развитие.

Събирането и обработването на информацията е извършено чрез публични източници и предоставени документи от страна на Община Бобов дол.

Последователност на действията

С оглед постигане на целите на междинната оценка, в прилагания методически подход за нейното изработване е възприета следната технологична последователност на действията:

- Анализ на документалната основа;
- Подбор и анализ на подходящи, достоверни източници на информация;
- Анализ на степента на изпълнение на заложените дейности и мерки по плана;
- Изводи за степента на изпълнение;
- Проследяване и изпълнение на зададените индикатори по плана;
- Формулиране на препоръки, които се отнасят за подобряване на планирането (актуализация на ОПР) за периода 2017-2020 г.

Източници на информация

При изготвянето на настоящата оценка са ползвани следните основни източници на информация:

- Общински план за развитие на община Бобов дол за периода 2014-2020 година;
- Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Общински план за развитие на община Бобов дол за периода 2014-2020 година (2016 г.);
- Текуща статистика на НСИ (ТСБ-Югозапад);
- Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН);
- База данни за изплатените субсидии за финансовите 2015 и 2016 г. наДФЗ;
- Интернет страници и портали: Община Бобов дол, НСИ, АЗ, ПРСР,ДФЗ и други;
- Закон за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане.

2. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР БОБОВ ДОЛ

Оценката се базира на списъка с проекти, който е предоставен от Община Бобов дол за целите на оценката и годишния доклад за изпълнението на ОПР за 2016 г. Проектите са отнесени към конкретна стратегическа цел и приоритет на общинския план за развитие.

Стратегическата рамка на ОПР на община Бобов дол за периода обхваща три стратегически цели и осем приоритета.

Според разработената финансова рамка на документа необходимите средства за изпълнението му са в **общ размер на 103 967 хил. лв.** Подробен преглед на програмата за реализация установи, че при финалния вариант, поместен в ОПР, е допусната техническа грешка и фактически общия размер на необходимите финанси възлиза на **107 687 хил. лв.**

Разпределението е представено в следващата таблица, като в нея в червен цвят са отразени фактическите индикативни стойности.

Стратегическа цел/ Приоритет	Индикативна стойност (хил. лв)
Стратегическа цел 1. „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“	23 095
Приоритет 1.1 „Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс“	17 430
Приоритет 1.2 „Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство“	5 665
Стратегическа цел 2. „Повишаване привлекателността на общината чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на населението“	79 170 (82 890)
Приоритет 2.1 „Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината“	36 760
Приоритет 2.2 „Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината“	6 950 (10 670)
Приоритет 2.3 „Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда“	35 460
Стратегическа цел 3 „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“	1 702
Приоритет 3.1 „Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес“	1 122
Приоритет 3.2 „Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол“	120
Приоритет 3.3 „Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие“	460
ОБЩО ЗА ЦЕЛИЯ ОПР 2014-2020	103 967 (107 687)

Проектите и инициативите осъществени по време на отчетния период са 198 бр. Част от тях имат конкретен бюджет, докато за останалите се приема, че индикативният бюджет е изпълнен на 100%, т.е. не отчита евентуално намаление на сумата за реализация, следствие от проведени процедури чрез обществени поръчки, както и възможно повишаване на цената в следствие на непредвидени разходи.

При изготвянето на настоящия доклад са отчетени и сумите, получени от земеделските производители чрез мерките за единни плащания на площ към Програмата за развитие на селските райони 2014-2020, поради наличието на мерки в ОПР, които пряко се отнасят до тях. В същото време, обаче, получените субсидии от отделните бенефициенти не са разглеждани като отделни проекти/инициативи, а само като обща финансова стойност. Също така с принос към изпълнението на ОПР са и няколко проекта със социална насоченост, чиито бенефициенти са Агенцията по заетостта или други бенефициенти по национални програми, като такива за заетост, старт в кариерата.

Общото финансово изпълнение на ОПР е размер на 16 019 239,74 лв. като средната стойност на проект/инициатива е малко над 75 560 лв.

Най-много проекти и инициативи за периода 2014-2020 са отчетени в **приоритет 2.1. „Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината“** – общо 105 бр. Това е и приоритетната ос, по която е разходван най-висок дял финансов ресурс – 57%. Големият обем разходи може да се обясни с това, че проектите включват извършването на строително-монтажни работи, които традиционно са по-ресурсоемки от другите мерки в ОПР. Значителна част от средствата са насочени към проекти, свързани с рехабилитацията на пътната мрежа в общината и уличната такава в гр. Бобов дол. Значителни усилия, според разпределението на финансовите средства, са фокусирани върху подобряване на енергийната ефективност (ЕЕ) в общинските и жилищни сгради на територията на общината – над 2 млн. лв. са разходвани за инженеринг, обследвания, изготвяне на енергийни паспорти и внедряване на мерки за ЕЕ в публичните сгради.

Във връзка с приоритета за **„повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината“ (П2.2)**, който допълва предходния са реализирани 30 проекта за малко над 555 хил. лв.

За ефективното управление на природните ресурси и опазване на околната среда (приоритет 2.3) са реализирани или в процес на реализация 23 проекта с обща стойност над 2,630 млн. лв, което представлява 16% от всички инвестиции по ОПР в рамките на отчетния период. Почти цялата сума е за инвестиции с подобряване на водопроводната и канализационна мрежа в общината. В рамките на този приоритет е изготвен технически проект за изграждане на пречиствателна станция за питейни води, който в бъдеще трябва да се реализира и значително да допринесе за опазването на околната среда и повишаване качеството на живот на населението.

При изготвянето на настоящия доклад е отчетено положителното въздействие на проектите и инициативите, насочени към развитието на селското и горско стопанство, които са част от **приоритетна ос 1.2 на ОПР (Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горско стопанство)**. Според годишния доклад и проверка в регистрите на ДФЗ, в рамките на разглеждания период са изпълнени проекти и инициативи на стойност близо 3 млн. лв. или 18% от всички приоритети. Важно уточнение, което следва да се направи е, че малко над 1,3 млн. лв. от тях са по схеми за директни плащания на площ или подпомагане по ПРСР 2014-2020 и проекти по мярка 13, от които са се възползвали над 150 бенефициента, което прави трудно проследяването на всеки проект.

По-скромен финансов принос към изпълнението на ОПР на община Бобов дол има **приоритет 1.1. „Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие на туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс“**. Реализирани са 18 проекта на обща стойност 737 хил. лв. Почти цялата сума е насочена към обновяване на културните и религиозни обекти – църкви, читалища и др.. Принос към тази приоритетна ос оказват и няколко проекта, насочени към човешкия ресурс. Те са по националните и регионални програми за заетост и обучение на различни уязвими групи.

От финансова гледна точка най-малък принос към изпълнението на ОПР имат трите приоритета към стратегическа цел 3. По **приоритет 3.1 „Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес“** са реализирани 18 проекта на обща стойност 75 536 лв., което е 1% от всички средства. Изпълнението на **приоритет 3.3 „Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие“** се характеризира само с 1 изпълнен проект за близо 24 хил. лв. Изцяло изостава изпълнението на **приоритет 3.2 „Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол“**, в който няма нито един изпълнен проект или инициатива.

Данните са обобщени в следващата таблица.

Цел/приоритет	брой изпълнени проекти	Стойност (в хил. лв.)	Средна стойност (хил. лв.)
Стратегическа цел 1. „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“	35	3 620,86	103,45
Приоритет 1.1 "Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс	18	737,42	40,97
Приоритет 1.2 "Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство"	17	2 883,43	169,61
Стратегическа цел 2. „Повишаване привлекателността на общината чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на населението“	158	12 298,94	77,84
Приоритет 2.1 "Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината"	105	9 112,23	86,78
Приоритет 2.2 "Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината"	30	555,49	18,52
Приоритет 2.3 "Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда"	23	2 631,22	114,40

Стратегическа цел 3 „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“	19	99,44	5,23
Приоритет 3.1 "Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес"	18	75,54	4,20
Приоритет 3.2 "Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол"	0	0,00	
Приоритет 3.3 "Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие"	1	23,91	23,91
ОБЩО ЗА ОПР 2014-2020	212	16 019,24	75,56

3. АНАЛИЗ НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ (ОПР) НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ 2014-2020

Анализите и оценките на документите, свързани с изпълнението на ОПР на община Бобов дол, предоставени от Общинската администрация за извършване на междинна оценка, дават възможност да бъдат направени определени констатации както за изпълнението, така и за постигнатите до този момент резултати по отделните стратегически цели, произтичащите от тях приоритети и свързаните с тях мерки. За целта се прави съпоставка между заложените в ОПР цели, приоритети и мерки и документите отнасящи се до неговото изпълнение.

В стратегическата част на ОПР на община Бобов дол е възприет подхода на „дървото на целите“, при който всяка по-висша цел се декомпозира до достигането на конкретни действия/мерки, с които тя да бъде изпълнена. Най-високо в йерархията са поставени стратегическите цели (СЦ) – общо 3 бр. Същите са декомпонирани в определен брой приоритети, както следва: за СЦ 1 – 2 приоритета; за СЦ 2 – 3 приоритета; за СЦ 3 – 3 приоритета. От своя страна, към всеки приоритет са поставени редица специфични цели – общо 18 бр., а към тях са дефинирани определен брой мерки – общо 49 бр.

В съответствие с възприетия методически подход, анализът на изпълнението на ОПР на община Бобов дол за периода до 2016 година е извършен по структурата на стратегическата му част, т.е. по стратегически цели, приоритети, специфични цели и мерки.

3.1. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: „ПОСТИГАНЕ НА ИНТЕЛИГЕНТЕН ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, СЪЗДАВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА СРЕДА ЗА ИНВЕСТИЦИИ, РАЗВИТИЕ НА МСП И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВОДСТВА“

3.1.1. Приоритет 1.1: "Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс“

3.1.1.1. Специфична цел 1.1.1. „Повишаване конкурентоспособността на местната икономика и стимулиране икономическата активност на частния сектор и малките и средни предприятия в общината“

Констатации: От включените три мерки по нито една от тях не се наблюдава реализация на проекти или инициативи. Трябва да се отчете, че по първата мярка (1.1.1.1) „Повишаване конкурентоспособността на местната икономика и привличане на инвестиции,

вкл. чрез подкрепа за развитието на бизнес инфраструктура“ голяма част от дейностите са предвидени за изпълнение след 2016 година, като към момента за част от тях се извършват подготвителни действия. Например, отреждането на общински имоти за изграждане на индустриална зона. Не е изготвена общинска политика/програма за стимулирането на привличането на инвеститори в общината.

Изпълнението на инициативите към останалите 2 мерки е насочено по-скоро към частния сектор, като например участието на бизнес форуми, изложения и други. В този смисъл с известна сигурност може да се предполага, че отделни предприемачи периодично се включват в тях и така допринасят за постигането на специфичната цел. От друга страна забавянето на процедурите по оперативните програми и ПРСР през настоящия планов период не даде възможност за достъп на средства за модернизация на оборудването на МСП, включването на техните служители в програми за обучение и повишаване на квалификацията им.

Оценка на постигане на целта: Целта не е постигната, но се извършват дейности за постигането до края на плановия период.

Препоръка: За ускореното изпълнение на мерките към тази СП, общинските власти следва да съсредоточат усилията си към поставянето на основата за развитието на бизнес – изготвянето на забавените стратегически документи/програми в тази област, насърчаване и подкрепа на местните производители за участие в изложбени събития. С оглед забавяне при отварянето на поканите по оперативните програми, насочени към бизнеса, общинските власти могат да организират инициативи и събития, които да информират потенциалните бенефициенти и да ги насърчават да кандидатстват за получаване на безвъзмездна финансова помощ.

3.1.1.2. Специфична цел 1.1.2. „Подпомагане развитието на устойчиви форми на туризъм и опазване на културното наследство“

Констатации: В програмата за реализация на ОПР са предвидени четири мерки, като по всяка от тях се наблюдава реализация на проекти и инициативи. Първата мярка е насочена към облагородяване на туристическата инфраструктура. По нея са реализирани следните инициативи:

- Възстановяване на зона за отдих и чешма от извора при Църква Св. Никола, гр. Бобов дол;
- Основен ремонт на кът за отдих при автобусна спирка на с. Мала Фуча;
- Доизграждане на покрив на параклис в с. Паничарево;
- Къща за гости - преустройство, пристройка и надстройка на съществуваща полумасивна сграда в къща за гости – село Мламолово, местност "Трапчиня".

Втората е свързана с развитието на самите туристически обекти. Тук на фокус са църквите и мемориалните паметници. Реализираните проекти са, както следва:

- Ремонт и реконструкция на църква „Св. Николай”, град Бобов дол;
- Възстановяване, ремонт и реконструкция на църква „Св. Димитър“, в т.ч. дейности по вертикална планировка и подобряване на прилежащото пространство, село Горна Козница;
- Основен ремонт на църква „Успение Богородично“ и възстановяване на ограда, прилежащ навес и външни плочници, село Мламолово;
- Паметник на Васил Левски в с.Новоселяне;

- Изграждане на църква "Успение на Пресвета Богородица", кв. Миньор" в гр. Бобов дол.

Третата мярка е свързана с подобряване на информираността и маркетинга на местните туристически продукти. За изпълнението ѝ са осъществени следните проекти и инициативи:

- Провеждане на традиционни събори и празници в населените места на общината;
- Подготовка на проектно предложение „Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния регион чрез устойчиво използване на културното наследство“ за кандидатстване по програмата за трансгранично сътрудничество България-Македония 2014-2020 г.

При изготвянето на настоящия доклад се констатира, че значителна част от изпълнението на мерките към тази специфична цел са в пряка зависимост от програмите по ЕСИФ . Тяхното забавяне логично води и до забавяне в темповете на изпълнение на ОПР.

Оценка на постигане на целта: Целта е постигната във висока степен. Част от предвидените дейности са в процес на реализация.

Препоръка: Приоритетно Общината може да предприема действия по реализация на неинвестиционните проекти, чиито ресурс е по-малък, но в същото време значително ще повишат постигането на целта. Това са изготвяне, актуализация на предвидени стратегически документи и проучвания, изграждането на екопътеки, обособяването на туристическо-информационен център – част от тях предвидени за изпълнение в периода 2016-17 година.

3.1.1.3. Специфична цел 1.1.3. „Подобряване качеството на човешките ресурси и насърчаване на заетостта“

Констатации: Предвидени в ОПР са 2 мерки за постигането на целта. Те са насочени към насърчаване на заетостта и повишаване квалификацията на работещите. В тази насока са и предвидените инициативи към всяка от тях. По **първата мярка** „Насърчаване на заетостта и подкрепа за мобилността на работната сила“ са реализирани 6 проекта/инициативи свързани с използването на оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 и по-конкретно националните програми свързани с нея. Включително има и проект, който се реализира от Агенцията по заетостта с партньор община Бобов дол, но той пряко допринася за постигането на специфичната цел.

Към **втората мярка** „Подобряване качеството на човешките ресурси, чрез повишаване на образованието и квалификацията“ към момента има един проект в процес на реализация на бенефициент от стопанския сектор в рамките на настоящия планов период.

Оценка на постигане на целта: От наличната информация може да се заключи, че СЦ е **частично постигната**, като това се дължи най-вече на първата мярка към нея.

3.1.2. Приоритет 1.2. „Стабилизиране, модернизирание и развитие на селското и горското стопанство“

3.1.2.1. Специфична цел 1.2.1. „Развитие на екологично селско стопанство и укрепване жизнеспособността на земеделските стопанства“

Констатации: За постигането на тази цел в ОПР са предвидени 2 мерки – изграждане на съвременно и иновативно селско стопанство и подпомагане на земеделието и животновъдството, вкл. биологичното. По първата мярка няма реализирани проекти и инициативи. Възможна причина за това е, че мярката има голяма връзка с ПРСР и инвестиционните мерки, заложили в нея – 4.1, 4.2 – насочени към модернизацията на земеделските стопанства. Трудност при отчитането е липсата на публични регистри за

бенефициентите по ПРСР. За целите на последващата оценка е възможно мерките да бъдат част от ИСУН 2020 (Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020), което да позволи установяването на точния брой бенефициенти, проекти и тяхната стойност.

Втората мярка, насочена към подпомагане на земеделието и животновъдството е свързана и с получаването на директни субсидии, компенсации и др. От тях са се възползвали над 150 бенефициента. Освен тях други проекти към тази мярка не са осъществени.

Оценка на постигане на целта: Целта е постигната във висока степен, с оглед на това, че според програмата за реализация на ОПР, мерките към нея следва да започнат да се реализират едва през 2016 година.

Препоръка: При актуализация на ОПР, като част от системата за мониторинг и контрол, е целесъобразно да се изработи система за събиране на информация от стопанските субекти в общината, за да може да се минимизира рискът от външни фактори – мерките от ПРСР да не бъдат включени в ИСУН.

3.1.2.2. Специфична цел 1.2.2. „Изграждане на устойчиво и конкурентно горско стопанство“

Констатации: ОПР предвижда само една мярка за изпълнението на тази СЦ. Половината от предвидените дейности следва да се реализират след 2016 г. На този етап няма данни за реализирани проекти или инициативи свързани с изпълнението ѝ.

Оценка на постигане на целта: Целта не е постигната.

Препоръка: С оглед постигането на целта се препоръчва разработването на механизъм за комуникация с ТП „Държавно горско стопанство – Дупница“, тъй като е в техните задължения е да извършват санитарни сечи, да правят почиствания след дърводобивни мероприятия и да изпълняват залесителни инициативи.

3.1.2.3. Специфична цел 1.2.3. „Борба с ерозията, наводненията, пожарите, неблагоприятните климатични промени и вредителите“

Констатации: За постигането на СЦ са предвидени 2 мерки – изграждане на система за наблюдение, превенция и борба с пожарите и борба с ерозията, наводненията, неблагоприятните климатични промени и вредителите. По първата няма извършени дейности към 2016 година. По втората са отчетени няколко проекта и инициативи, както следва:

- Подготовка на проектно предложение "Съвместни действия за превенция на наводненията в транс граничния регион" по Програма за ТГС България-Македония 2014-2020 г.;
- Проектиране - корекция на коритото на река Бобовдолска, река Връчва и река Гребикал;
- Изпълнение на СМР по аварийно възстановяване и укрепване на мост на улица с о.т. 73-о.т.82, с. Долистово;
- Изграждане на земноизкопна канавка от ЖП надлез с. Големо село изхода към гр. Дупница/ до коритото на река Бобовдолска;
- Аварийно почистване и възстановителни работи на речното корито в с. Долистово при кръстовището на ул. с о. т. 48-29-28-40;
- Аварийно почистване и възстановителни работи на коритото на р. Връчва, кв. „Христо Ботев“, ул. „Васил Левски“ в гр. Бобов дол – 300 м;

- Аварийно почистване на коритото на р. Бобовдолска в землището на с. Големо село - север 300 м;
- Аварийно почистване на коритото на р. Бобовдолска в землището на с. Големо село - юг 350 м при улица с о.т. 86-87-106-107-108-109;
- Укрепване на питеен водопровод за община Бобов дол в землището на с. Мламолово.

Прави впечатление, че голяма част от дейностите са аварийни, което по-скоро показва реактивно действие, а не стратегическо (проактивно).

По първата мярка не се отчита изпълнение на дейности.

Оценка на постигане на целта: Може да се обобщи, че целта е частично постигната. Това се дължи най-вече на вложените средства за реализацията на проекти по мерките. Въпреки че те по-скоро следва да бъдат насочени към превантивните действия, а не за преодоляване на последствията от природните явления. Взето е предвид, че голяма част от дейностите по мярката са предвидени за реализация след 2016 година, което логично влияе и негативно на постигането на поставената цел.

3.2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: „ПОВИШАВАНЕ ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА, РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ПОДОБРЯВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНАТА И КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО“

3.2.1. Приоритет 2.1. „Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината“

3.2.1.1. Специфична цел 2.1.1. „Комплексно градско планиране“

Констатации: Специфичната цел е подкрепена с три мерки от програмата за реализация на ОПР. Първата включва обновяването на кадастралните карти и регулационни планове, втората – изготвяне на ОУП (общ устройствен план) и актуализация на ПУП (подробни устройствени планове), третата – изготвяне на подземен кадастър. Първите две мерки са предвидени за реализация в периода 2015-2016 година, като и по двете има значителен напредък. Към края на 2016 година ОУП на община Бобов е в процес на финализиране, а по кадастралните карти активно се работи. Отчетените проекти или в процес на реализация към края на 2016 г. са:

- Попълване на липсващите части /в рамките на 30 ХА/ от кадастралния и регулационния план на кв. „Христо Ботев“- гр. Бобов дол;
- Изработване на ОУП на Община Бобов дол.

Третата мярка е предвидена за реализация през 2018-19 година и към 2016 г. няма данни за извършване на дейности по нея.

Оценка на постигане на целта: Целта е постигната във висока степен, спрямо индикативния график, заложен в ОПР.

Препоръка: Приемането на ОУП на община Бобов дол е основание за актуализация на ОПР за периода 2014-2020, защото съгласно разпоредбите на ЗРР и правилника за неговото прилагане, общият устройствен план може да бъде определен като съществено изменение върху стратегическите документи, оказващи влияние върху изпълнението на ОПР. Поради тази причина и силно препоръчително актуализацията на ОПР на община Бобов дол са вземе предвид и предвижданията, направени в ОУП.

3.2.1.2. Специфична цел 2.1.2. Подобряване състоянието на пътната инфраструктура и уличната мрежа

Констатации: Предвидените мерки за реализация по тази СЦ са две: „изграждане и рехабилитация на общинската пътна инфраструктура и привеждането ѝ в съответствие с европейските изисквания“ и „Изграждане и рехабилитация на вътрешно-уличната мрежа и местната транспортна свързаност“. Конкретните проекти и инициативи включват предимно инвестиции в рехабилитация на улична и пътна инфраструктура, но и изграждане на велоалеи, улично осветление, подобряване на инфраструктурата на обществения транспорт, монтиране на видео наблюдение на ключови места и други. От предоставени отчети голяма част от реализацията на ОПР по тази специфична цел се дължи на ремонтите на транспортната инфраструктура. Проектите и инициативите, които са реализирани са представени в следващата таблица:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Погълване на липсващите части /в рамките на 30 ХА/ от кадастралния и регулационния план на кв. „Христо Ботев“- гр. Бобов дол ▪ Изработване на ОУП на Община Бобов дол ▪ Ремонт на общински път KNL 1013 с. Долистово - с. Бабино ▪ Ремонт на общински път KNL 1014 в обхвата на селата Коркина, Шатрово, Паничарево ▪ Ремонт на общински път KNL 3011 от път II-62/Кюстендил-Дупница/до с.Блато- Локвата- махала Хановете ▪ Ремонт на улична и общинска пътна мрежа ▪ Ремонт на общински път KNL1016 в границите на с. Долистово и от изход с. Новоселяне до път KNL1014/ Коркина - Шатрово/ ▪ Ремонт на общински път KN^o1012/път III-602-Бабино -Голема Фуча-път III-623/ ▪ Ремонт на общински път KNL3160 от път KNL3011 - граница с Община Невестино ▪ Ремонт на път KNL1013 в границите на с.Бабинска река ▪ Ремонт на път KNL1014/Коркина - Шатрово/ в участъка -урбанизирана територия на с.Коркина до изхода на с.Коркина към с.Шатрово, с о.т.11-77-78-91-94-105-106-107-132-145 ▪ Подобряване и рехабилитация на общински път IV 60214/ Горна Козница-Мала фуча - Коркина - Шатрово - Паничарево -Голям Върбовник/ ▪ Основен ремонт на общински път 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Основен ремонт на улици в гр.Бобов дол,с.Големо село и с.Бабино ▪ Основен ремонт и оформяне на подход на ул. с о.т. 6-8 село Бабино към път Ш-602 ▪ Основен ремонт на стълби, алеи, ограничителни бордюри и тротоари на територията на кв. „Миньор“- гр. Бобов дол ▪ Изграждане на алеи в гробищен парк гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт и възстановяване на отводнителна канавка за повърхностни води в село Долистово ▪ Основен ремонт и възстановяване на стълбите от ул. „Ал. Стамболийски“, кв. „Христо Ботев“, гр. Бобов дол към местността „Св. Спас“- градски парк Бобов дол ▪ Изграждане на земноизкопна канавка в село Бабинска река ▪ Изграждане на земноизкопна канавка в село Мламолово при улица с о.т. 43-18-17-16 ▪ Проектиране на подпорна стена на ул. «Алексий Янев»- гр. Бобов дол при УПИ V-162 и УПИ IV-172, кв.7 ▪ „Доизграждане /рехабилитация на градски парк и улична мрежа в град Бобов дол" ▪ Изграждане на подпорна стена ул. "Алекси Янев" - Ламели 1; 2 ▪ Основен ремонт на тротоари на ул. "Негулица" с о.т. 85-73-72 и о.т. 70-49-90 ▪ Изграждане на алеи, отводнителни канавки и чешма в гробищен парк гр. Бобов дол ▪ Проектиране на подпорна стена на ул.
---	--

<p>KNL1013 /път III-602/ Бобов дол - Коняво / Бабинска река - Долистово - път KNL 1016 /Долистово - Новоселяне</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Авторски надзор на обект „Рехабилитация и реконструкция на общински път KNL1016;сТар№IV6203MI-62 Невестино- Дупница/Долистово-Новоселяне-Коркина, в община Бобов дол ▪ „Рехабилитация и реконструкция на общински път KNL 1016; стар N IV - 62031, / II - 62 Невестино - Дупница / - Долистово - Новоселяне - Коркина, в община Бобов дол, за участък: път / Невестино - Дупница / (км 0+000) до с. Новоселяне" (км 9+138.38) " ▪ Трасиране подравняване и насипване с трошен камък на улици: о.т. 18-20-21с. Големо село; ул. о.т. 54-63-64 с. Мало село ▪ Възстановяване и изграждане на отводнителни канавки в: с. Бабино, с. Мали Върбовник, ул. с о.т. 42-43-34, с. Мало село - канавка за отвеждане на преливната вода от питеен резервоар и отводнителна канавка с водосток на улица при о.т. 55 ▪ Възстановяване на тротоари около тротоарни кранове в с. Мламолово ▪ Направата на отводнителна канавка на ул. „Паисий" и ул. „Рила" - гр. Бобов дол ▪ Областряване на улици на населените места на община Бобов дол ▪ Възстановяване на отводнителна канавка и водосток между УПИ 1-624 и УПИИ-641, кв.39- гр. Бобов дол ▪ Трасиране подравняване и насипване с трошен камък на улици: о.т. 18-20-21с. Големо село; ул. о.т. 54-63-64 с. Мало село ▪ Проектиране на подпорна стена на ул. Ал. Стамболийски ▪ Изграждане на подпорна стена на ул. „Ал. Стамболийски" ▪ Възстановяване на алеи в гробищен парк ▪ Аварийно възстановяване на подпорна стена на ул. „Бор", о.т. 73 до о.т.72, с. Мламолово 	<p>"Негулица" и ул. "Дунав" при УПИ IX - 445, кв.14</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Основен ремонт на улица край река Бобовдолска в кв. "Южен" с полагане на асфалтова настилка от о.т. 365-410 ▪ Основен ремонт на отводнителни канавки в кв. "Южен" ▪ Изграждане на уширения за обслужване на търговските обекти на ул. "Димитър Благоев" от о.т. 241-244 ▪ Изграждане на подход от ул. "Димитър Благоев" до градски парк при о.т. 244 през УПИ VIII - зала за борба до УПИ X, кв. 49 ▪ Основен ремонт на пешеходна връзка между кв. "Христо Ботев" и кв. "Миньор" ▪ Основен ремонт на подпорна стена на ул. "Старата линия" при УПИ V-47 и VI-47, кв.3 по плана на с. Мламолово ▪ Основен ремонт на улица с о.т. 42-38 от главен път към Казана в с. Голем Върбовник ▪ Основен ремонт на улица с о.т. 80-85 чрез насипване с трошен камък - с. Мали Върбовник ▪ Основен ремонт на улица с о.т. 101-117-25-23-28 чрез изкърпване на настилката и насипване с трошен камък в с. Голема Фуча ▪ Основен ремонт чрез подравняване и насипване с инертен материал на улица с о.т. 7-8-9 в с. Долистово ▪ Основен ремонт на ул."Димитър Благоев", кв. Миньор, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. Миньор гр. Бобов дол, ул. "Васил Коларов" - РПУ гр. Бобов дол - с полагане на асфалтова настилка ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. Южен с полагане на асфалтова настилка в обхвата на бл. 71, 72, 73 и 74, кв. "Христо Ботев", гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. "Хр. Ботев", гр. Бобов дол, ул. "Александър Стамболийски" при о.т. 114 с полагане на асфалтова настилка ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. "Христо Ботев", гр. Бобов дол, ул. "Рила" и ул. "Св. Спас" с полагане на асфалтова настилка
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Основен ремонт - възстановяване на бетонова настилка на ул. „Добрава“, кв. Христо Ботев ▪ Основен ремонт - възстановяване на бетонова настилка на улица от о.т. 365 до о.т. 413 край Река Бобовдолска в обхвата на бл.72, кв. Христо Ботев“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт - обаластриране на ул. „Кирил Стаменов“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт -обаластриране на ул. „Малина“, с. Мламолово ▪ Основен ремонт -обаластриране на ул. „Калина“, с. Мламолово ▪ Основен ремонт -обаластриране на ул. „Рудината“ о.т.18-17-16, с. Мламолово ▪ Основен ремонт - обаластриране на ул. „Спартак“, с. Мламолово ▪ Основен ремонт - обаластриране на ул. с ос. т. от 33 до о.т. 53, с. Мало село ▪ Изграждането на масивен ограничителен бордюро на ул. „Георги Димитров“ №138 УПИ-Н-86, кв.3 при кв. „Христо Ботев“ - гр. Бобов дол ▪ Изграждане на земноизкопна канавка в село Бабинска река ▪ Изграждане на земноизкопна канавка в село Мламолово при улица с о.т. 43-18-17-16-1 ▪ Изграждане на алеи в гробищен парк гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт и възстановяване на отводнителна канавка за повърхностни води в село Долистово ▪ Основен ремонт и обаластриране на ул. „Цаган“, кв. „Христо Ботев“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт и възстановяване на стълбите от ул. „Ал. Стамболийски“, кв. „Христо Ботев“, гр. Бобов дол към местността „Св. Спас“- градски парк Бобов дол ▪ Основен ремонт на ул. с о. т.365-413 покрай р. Бобовдолска ▪ Основен ремонт на ул. „Иван Вазов“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт на улица „Антим Първи“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт и обаластриране на ул. „Цаган“, кв. „Христо Ботев“, гр. Бобов дол ▪ Основен ремонт на улици в с.Големо 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. "Христо Ботев", гр. Бобов дол, ул. "Георги Димитров" - изход Бобов дол, посока с. Жедна - с полагане на асфалтова настилка ▪ Основен ремонт на ул. "Стефан Стамболов", гр. Бобов дол с полагане на асфалтова настилка ▪ Основен ремонт на улична мрежа в гр. Бобов дол - ул. "Комсомолска", ул. "Дружба", ул. "Малчика", ул. "Иван Вазов", ул. "Кирил и Методий" и ул. "Васил Демиревски" ▪ Основен ремонт на улица с о.т. 29-30-21-34-33;10-11-12 в с. Долистово чрез насипване с трошен камък ▪ Основен ремонт на улица с о.т. 31-32 в с. Долистово чрез насипване с трошен камък ▪ Основен ремонт на подпорна стена с. Голема фуча ▪ Основен ремонт на кръстовището на ул. "Антим I" при о.т. 316 ▪ Основен ремонт на вътрешна улична мрежа в кв. "Миньор", гр. Бобов дол при бл.44 и бл.48 ▪ Основен ремонт на подпорна стена при бл. 39, кв. Миньор, гр. Бобов дол ▪ Изработване на технически проект за обект "Реконструкция, рехабилитация на ул. "Св. Спас", кв. "Миньор ▪ Проектиране на ул. "Здравец" в частта от о.т.23 - о.т. 25 ▪ Придобиване на видеонаблюдение с 4 камери ▪ Подмяна на улични осветителни с икономични такива ▪ Изнасяне на ел. табла за улично осветление извън трафопостовете ▪ Основен ремонт и подмяна на уличното осветление на ул. „Г.Димитров“ и ул. „Негулица“, включително подмяната на уличните осветителни тела - комплект на ул. „27-ми Октомври“ ▪ Изграждане на паркинг над ул. „27-ми Октомври“ при ЦСРИ ▪ Изграждане на паркинг на ул. "Свилен Русев" при бл. 58 ▪ Основен ремонт на паркинг при общински пазар гр.Бобов дол ▪ Възстановяване на автобусните спирки
--	--

село	от населените места на ул. „Г. Димитров“ - гр. Бобов дол и селата Мламолово, Мало село и Големо село в Община Бобов дол
------	---

Предвидените дейности/проекти в програмата за реализация на ОПР, по които все още няма отчетен прогрес, са предвидени за осъществяване след 2016 година. В този смисъл по всички предвидени за реализация дейности до 2016 г. е отчетено изпълнение.

Оценка на постигане на целта: Поставената цел се изпълнява напълно на този етап.

3.2.1.3. Специфична цел 2.1.3. „Повишаване на енергийната ефективност, чрез изграждане на алтернативни енергийни източници и обновяване на енергийната инфраструктура“

Констатации: По тази СЦ са предвидени 5 мерки – всички съдържащи една или две инициативи/проекти. Мерките са дефинирани по-скоро като стратегически цели, което затруднява отчитането им в рамките на МО. Пример за това са инициативата „увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в частния сектор“, или „подобряване на изградеността и състоянието на електропреносната мрежа.“. Последното е прерогатив изцяло на опериращото електроразпределително предприятие в района.

Начинът на дефиниране на инициативите оказва пряко влияние върху отчетите на изпълнението на ОПР. Към 2016 г. единствените отчетени проекти са свързани с мярка 3 „Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд“. Към нея са отчетени следни проекти:

- Ремонт на осветлението на вътрешните помещения на ЦДГ „Миньор“ и ОДЗ „Дружба“
- Соларно осветление в с. Мала Фуча
- Изготвяне на обследвания за установяване на техническите характеристики, свързани с изискванията по чл.169, ал.1, т.1-5 и ал.2 ЗУТ и съставяне на технически паспорт, както и изготвяне на обследване за енергийна ефективност е предписване на необходимите ЕСМ в съответствие с нормативните и минимални изисквания за енергийна ефективност и сертифициране по реда на ЗЕЕ във връзка с изпълнение на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради на в одобрените многофамилни сгради на територията на Община Бобов дол.
- Изпълнение на Инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор) във връзка с реализация на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради на територията на Община бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №1"Многофамилна жилищна сграда , намираща се в кв."Христо Ботев", ул."Георги Димитров", бл.71, вх.А, вх.Б
- Изпълнение на Инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор) във връзка с реализация на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради на територията на Община бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №1"Многофамилна жилищна сграда , намираща се в кв."Христо Ботев", ул."Георги Димитров", бл.73, вх.А и вх.Б
- Изпълнение на Инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор) във връзка с реализация на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради на територията на Община бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №1"Многофамилна жилищна сграда , намираща се в кв."Миньор ", ул."Стефан Стамболов ", бл.94

- Избор на изпълнител за изготвяне на оценка на съответствието на инвестиционните проекти и осъществяване на строителен надзор на три сгради - "МЖС с адрес кв. Хр. Ботев, ул. Г. Димитров, бл.71, вх. А и вх. Б, МЖС с адрес кв. Хр. Ботев, ул. Г. Димитров, бл.73, вх. А и вх. Б, МЖС с адрес кв. Миньор, ул. Ст. Стамболов, бл.94, намиращи се в гр. Бобов дол, обновявани по НПЕЕМЖС"
- Упражняване на инвеститорски контрол, включително контрол на количествата, качеството и съответствието на изпълняваните строителни и монтажни работи и вложените материали при изпълнение на инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор), във връзка с реализацията на НПЕЕМЖС на територията на Община Бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №1 "Многофамилна жилищна сграда, намираща се в кв. "Хр. Ботев", ул. "Г. Димитров", бл. 71, вх. А, вх. Б
- Упражняване на инвеститорски контрол, включително контрол на количествата, качеството и съответствието на изпълняваните строителни и монтажни работи и вложените материали при изпълнение на инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор), във връзка с реализацията на НПЕЕМЖС на територията на Община Бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №2 "Многофамилна жилищна сграда, намираща се в кв. "Хр. Ботев", ул. "Г. Димитров", бл. 73, вх. А, вх. Б
- Упражняване на инвеститорски контрол, включително контрол на количествата, качеството и съответствието на изпълняваните строителни и монтажни работи и вложените материали при изпълнение на инженеринг (проектиране, изпълнение на СМР и авторски надзор), във връзка с реализацията на НПЕЕМЖС на територията на Община Бобов дол по обособени позиции: Обособена позиция №1 "Многофамилна жилищна сграда, намираща се в кв. "Миньор", ул. "Ст. Стамболов", бл. 94
- Обследване за енергийна ефективност и изготвяне на паспорт за енергийна ефективност на сградите на Общинска администрация- Бобов дол, културен дом, кв. „Миньор“, Читалище „Просвета“- гр. Бобов дол, и кметство Мало село

Освен това тези инициативи изпреварват времевия „прозорец“ за реализацията им, който е 2017-2020 година.

По останалите мерки на се отчита прогрес.

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната, в областта на подобряване на енергийната ефективност.

Препоръка: При актуализация на ОПР на община Бобов дол част от мерките могат да се предефинират и/или обединят, с цел предвидените дейности към тях да могат ясно да се отчитат както количествено, така и финансово. С оглед по-доброто финансово управление на ОПР, мерките, които не са пряко подчинени на общинските действия могат да бъдат съгласувани със съответните „отговорни лица“ – ЕРП, частни инвеститори. По отношение на индикативния график, препоръчително е да се прецизират сроковете свързани с последните 2 мерки – „Изграждане на газопреносна мрежа в общината“ и „Проучване на възможностите за алтернативно отопление в Бобов дол“, които са респ. 2015-2017 и 2018-2020, тъй като отопляването на природен газ се счита за алтернативно и следва да бъде проучено преди да бъде изградена газопреносна мрежа в община Бобов дол.

3.2.1.4. Специфична цел 2.1.4. „Обновяване и осъвременяване на съобщителната мрежа“

Констатации: Според ОПР на община Бобов дол, целта трябва да бъде постигната посредством две мерки – „Развитие и изграждане, където е необходимо, на ИКТ на територията на общината“ и „Развитие на високоскоростен ширококолентов достъп до интернет, вкл. чрез включване на община Бобов дол към проект на ИА ЕСМИС“.

От предоставените материали за оценка няма данни за изпълнение на дейности по първата мярка.

По втората мярка към 2016 година е взето решение на ОбС Бобов дол за учредяване на „безвъзмездно право на прокарване на общи мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура за обект: „Развитие на високоскоростен ширококолентов достъп в България посредством изграждането на критична, защитена, сигурна и надеждна обществена ИКТ инфраструктура”, Подобект: „Оптична кабелна линия Кюстендил – Бобов дол и селищна мрежа на територията на Община Бобов дол. Трасе на територията на Община Бобов дол: град Бобов дол, село Горна Козница, село Мала Фуча, село Бабино”, през имоти, публична общинска собственост, с обща дължина трасето на територията на Община Бобов дол – 5699 м“, което действие изпреварва индикативния график на ОПР – предвидено за 2017 г.

Оценка на постигане на целта: Може да се каже, че целта е **частично постигната**, но това се дължи на инвестициите на мобилните оператори (ако такива са правени за периода) и на поетите от страна на България ангажименти за развитие на ширококолентов достъп до Интернет.

Препоръка: Съдържанието (мерките) на тази специфична цел почти изцяло обхваща усилията и финансови средства на външни източници – мобилни оператори, държавен бюджет, поради което не може да бъде отчетена финансово като успешна или неуспешна спрямо ОПР. Пример за това е бюджетът от 1 млн. лв. за развитие и изграждане на ИКТ, което е в компетенциите на мобилните оператори. Поради тази причина при актуализацията на ОПР се препоръчва мерките към тази СЦ да бъдат прецизирани и/или прехвърлени към други цели, както и да включват дейности, които общината може да извърши и/или да контролира пряко.

3.2.2. Приоритет 2.2. „Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината“

3.2.2.1. Специфична цел 2.2.1. „Подобряване средата на живот“

Констатации: Специфичната цел, според ОПР, трябва да се постигне чрез 1 мярка, която включва 9 проекта и инициативи. Шест от тях обхващат периода на настоящия доклад. Само по 3 от тях са отчетени дейности до 2016 година. Те са както следва:

- Подготовка на проектно предложение „Стимулиране на спортната активност сред младежите в общините Бобов дол и Майданпек“
- Възстановяване и ремонт на резервоар и каптиран извор в местността „Цаган“- гр. Бобов дол
- Детско съоръжение „Къща с пързалка“
- Детско съоръжение „Мост люлка“
- Изграждане на водно огледало в градски парк в гр. Бобов дол
- Детска площадка при ул. "Дружба", кв. Миньор, гр. Бобов дол
- Детска площадка при читалище "Просвета", кв. Христо Ботев, гр. Бобов дол
- Детска площадка при блок 73, кв. Южен, гр. Бобов дол
- Изпълнение на СМР по смяна на фонтан – площад гр. Бобов дол
- Фитнес площадка на открито в градски парк Бобов дол
- Детско съоръжение за деца от 0 г.-3 години

- Детско съоръжение за деца от 3 г.-12 години
- Основен ремонт на околблоково пространство, източно на блок 32, вход А, кв. Миньор
- ПВЦ кабина за охрана на парка
- Авторски надзор на обект - възстановяване на градски парк, гр. Бобов дол

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната.

Препоръка: При актуализация на ОПР се препоръчва да се избягва дефинирането на специфични цели само с 1 мярка в тях, тъй като това излишно усложнява структурата на стратегическата рамка на плана.

3.2.2.2. Специфична цел 2.2.2. „Обновяване на социалната и здравната инфраструктура и подобряване качеството на предоставяните от тях услуги“

Констатации: Целта включва **3 мерки** за реализация. Първата е **„насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността**, чрез осигуряване на адекватна социална инфраструктура и интеграция на групите в неравностойно положение“, втората – **„осъвременяване на здравната инфраструктура в общината за предоставяне на по-качествени здравни грижи“**, третата – **„реконструкция на пустеещи общински сгради в населените места в общината** (стари училища и др.) за целите на превръщането им в центрове и обекти, предоставящи образователни, здравни, социални, културни и други услуги на населението“.

За разглеждания период за осъществени следните проекти и инициативи:

- „Живот в достойна среда“
- Изграждане на алея за инвалиди и майки с колички в местността "Св. Спас"
- „Приеми ме 2015“
- Проект „Нови възможности за грижа“
- „Подкрепа за достоен живот“

Прави впечатление, че 4 от петте проекта са реализирани чрез средствата на ОПРЧР 2014-2020 година. Също така трябва да бъде отчетено, че това са проекти, по които община Бобов дол е по-скоро партньор, отколкото бенефициент или самостоятелно да го е разработила. Въпреки това те значително допринасят за постигането на СЦ.

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната. Пълното и изпълнение ще зависи от инвестиционните мерки, които се предвиждат в края на програмния период и които са най-ресурсоемки.

3.2.2.3. Специфична цел 2.2.3. „Инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот“

Констатации: За изпълнението на СЦ са разработени 2 мерки, насочени съответно към образователната инфраструктура и обучаващите се в нея. Дейностите по първата **мярка „Обновяване на образователната инфраструктура“** са предвидени в индикативния график да започнат през 2017 година. Въпреки това са отчетени няколко инициативи, които могат да се отнесат към осъществяването ѝ. Те са, както следва:

- Придобиване на интерактивна дъска
- Придобиване на конферентна маса „Мадона“
- Придобиване на компютри за СОУ „Христо Ботев“

- Придобиване на мултимедиен проектор BENQ
- Основен ремонт на входа към сградата на СУ „Христо Ботев“
- Основен ремонт на котелните съоръжения при ОДЗ „Дружба“ - гр. Бобов дол
- Придобиване на циркуляционна помпа
- Придобиване на водна помпа
- Придобиване на отоплителна система в ДГ „Дружба“, база кв. Христо Ботев, гр. Бобов дол
- Изграждане на горивно стопанство в ДГ „Дружба“
- Подготовка на проектно предложение „Реконструкция, оборудване и обзавеждане на сградата на ДГ „Дружба“, кв. Миньор, гр. Бобов дол“.

Втората мярка „Повишаване качеството на образованието“ предвижда „организиране на извънкласни форми за интегрирани на изоставащи в образованието си деца“, по която не са отчетени дейности. Вероятна причина за това е липсата на конкретни процедури по ОПНОИР и процедурите по нея, както и в неясната ѝ формулировка.

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната.

Препоръка: При актуализация на ОПР се препоръчва **дейността „организиране на извънкласни форми за интегрирани на изоставащи в образованието си деца“** към втората мярка да отпадне или съдържанието ѝ да бъде изпълнено и с други проекти, насочени отново към учениците или работещите в образователните институции.

3.2.3. Приоритет 2.3. „Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда“

3.2.3.1. Специфична цел 2.3.1. „Изграждане и подобряване на екологичната инфраструктура и подобряване качествата на околната среда“

Констатации: Според ОПР целта следва да се изпълни чрез прилагането на 3 мерки насочени съответно към ВиК инфраструктурата, отпадъците и околната среда и превенцията на рискови събития. По първите 2 мерки в изследвания период са реализирани следните проекти и инициативи:

- Основен ремонт на канализация за повърхностни води на ул. „Еделвайс“, направа на отводнителна канавка и заустването и в дере „Цаган“- ул. „Васил Демиревски“, кв. „Христо Ботев“, гр. Бобов дол
- Възстановена канализация в с. Мламолово
- Авторски надзор на обект „Реконструкция на водопроводна мрежа на с. Мламолово
- Реконструкция на водопроводна мрежа на село Мламолово
- Изграждане на водопровод в с. Големо село/НАП/
- Изработване на проект: "Реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа в с. Големо село"
- Реконструкция на напорен водопровод и съоръжения от помпена станция в язовир Дяково до бъдеща ПСПВ- гр. Бобов дол
- Изработване на технически проект за пречиствателна станция за питейни води на община Бобов дол -200л/секунда /ЧСИУ
- Придобиване на съдове за смет за ОП „ЧОБ“- гр. Бобов дол
- Контейнери 4 куб.м. с четири люка - 5 броя
- Съдове за събиране на ТБО - тип "Бобър" - 5 бр.

- Машины и съоръжения за поддържане на зелените площи - хросторези - 2 броя
- Съоръжения за компостиране на биоотпадъци - моторни градински дробилки - 2 броя
- Хоби оранжерия 3x4м
- Сметосъбирач - МАН 10.153L Контейнеровоз 4мЗ /рециклирана/
- Мерцедес Аtego Самосвал
- Сметосъбирач /вариопреса 8 мз/
- Придобиване на багер товарач
- Снегорин моторен М61 /2бр./
- Придобиване на зарядно устройство
- Придобиване на хидравлична косачка ТТ80
- Придобиване на компресор-монофазен
- Придобиване на инверторен електрожен

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната.

3.2.3.2. Специфична цел 2.3.2. „Опазване на околната среда и биоразнообразието“

Констатации: Предвидените за реализация мерки към тази СЦ са три: опазване и възстановяване на видове, хабитати, екосистеми и ландшафти. Опазване на генетичното разнообразие и биологичната сигурност; подобряване на информираността и повишаване активността на местната общественост за опазване на биологичното разнообразие; картиране и биофизична оценка на екосистемите.

До края на 2016 година не са отчетени действия по нито една от тях. Въпреки това към момента на изготвяне на настоящия доклад Общината изпълнява дейности по проект, който включва изготвянето на стратегия за превенция от наводнения.

Оценка на постигане на целта: Целта не е постигната, но са извършени подготвителни действия за постигането на прогрес до края на плановия период.

Препоръка: При изготвянето на настоящия доклад е констатирано, че за третата мярка свързана с картирането и биофизичната оценка на екосистемите предвидената индикативна сума е силно занижена – 30 хил. лв. В практиката подобни изследвания и картиране са на стойности значително над 100 хил. лв., което е препоръчително да се вземе предвид при актуализацията на ОПР.

3.3. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3 „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И КАЧЕСТВЕНА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ ЧРЕЗ УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ НА МЕСТНО НИВО“

3.3.1. Приоритет 3.1. „Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес“

3.3.1.1. Специфична цел 3.1.1. „Благоустрояване на обекти на общественото обслужване и подобряване достъпа до основните административни услуги“

Констатации: Предвидените мерки към тази СЦ са три, както следва: „реконструкция и модернизация на обществените сгради“; „подобряване на качеството и видовете административни услуги“; „прозрачно управление и подобрена информираност на гражданите“.

Дейностите по първата мярка са предвиждат да бъдат реализирани в края на плановия период, но въпреки това се отчитат завършени проекти и инициативи. Те са, както следва:

- Придобиване на част от сградата, представляваща 3 помещения в сградата на Общинска Администрация- гр. Бобов дол
- Закупуване на компютри и хардуер; Придобиване на компютърни конфигурации - три броя
- Придобиване на копирна машина
- Придобиване на цветен лазерен принтер - 1 брой
- Придобиване на компютърна конфигурация - 2 броя
- Придобиване на принтер МФУ - 1 брой
- Придобиване на заседателна маса
- Придобиване на компютърна конфигурация - 2 броя
- Ремонт на покрива на сградата на кметство Мало село, Долистово и Бабинска река
- Основен ремонт на покрива на кметство с.Шатрово
- Основен ремонт на покрива на сградите на кметство Голям Върбовник; с. Паничарево; с. Мала Фуча; с. Голема Фуча
- Основен ремонт на покрива на сградата на кметство - с. Паничарево
- Основен ремонт на навес в гробищен парк в с. Паничарево
- Основен ремонт на сградата в гробищен парк "Друмо" в с. Горна Козница

Горепосочените дейности формират и по-голямата част от финансовото изпълнение по тази СЦ.

По втората мярка е отчетена само текущата поддръжка на страницата на Община Бобов дол.

Третата мярка също бележи известен прогрес с реализацията на следните дейности:

- Предоставяне на програмно време за отразяване на събития, мероприятия и инициативи на община Бобов дол
- Публикуване на материали във вестник „Струма“
- Публикуване на представителна информация и прессъобщения

Отчита се липса на действия, които да спомогнат за подобряването на публичните услуги, вкл. увеличаване на е-услугите (в периода на изготвяне на настоящия доклад връзката към електронните услуги, предоставяни от Община Бобов дол е неработещ).

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната.

Препоръка: При актуализация на ОПР може да се прецизира индикативния график за предвидените дейности към мерките с оглед по-добрата им приоритизация и финансово планиране в годишните общински бюджети. Успоредно с това би могло сайтът на Общината да се обнови, за да отговаря на съвременните тенденции в веб пространството, вкл. полесната му достъпност от мобилни устройства. Наред с това следва да се изгради/коригира секцията, в която се предоставят електронни услуги (в периода на изготвяне на настоящия доклад връзката към тях е неработеща). С по-малко средства може да бъде реализирана и дейността свързана с въвеждането на система за оценка СЕМКО. Последната би спомогнала и за развитието на системата за мониторинг и контрол и в по-конкретно за стойностите на индикаторите, където се предвиждат анкети или други социологически проучвания.

3.3.1.2. Специфична цел 3.1.2. „Стратегическо планиране и обществено включване“

Констатации: Предвидени са 2 мерки за реализация. Първата е „подобряване на публичните политики“. Дейностите за реализация са свързани с изготвяне, актуализация на стратегически документи, вкл. общински план за развитие. Доколкото последният е предмет на оценка на настоящия доклад е излишно да се подчертава в програмата за реализация. Също така формулировката на „стратегическите документи“ е прекалено обща и не дава възможност за обективна оценка на извършеното до момента. Към края на 2016 община Бобов дол все още няма редица документи, които следва да направи, съгласно различни закони. Например, програма за управление на отпадъците, план за опазване на околната среда и др.

Втората мярка обхваща организирането на различни форуми и дискусии във връзка с планирането, изпълнението и контрола на местните политики. Тъй като при изготвянето на подобни документи обществени обсъждания и консултации са задължителни може да се приеме, че мярката е изпълнена.

Оценка на постигане на целта: Целта е почти изцяло изпълнена, доколкото предвидените мерки включват вменени по закон дейности, намерили отражение в програмата за реализация.

Препоръка: При актуализацията на ОПР дейностите по предвидените мерки да бъдат прецизирани. Желателно е да бъдат записани кои точно стратегически документи (планове, програми, политики) следва да се разработят и/или актуализират. Това ще направи програмата за реализация по-лесна за отчитане, предвидима във времето и по-прозрачна за широката общественост.

3.3.2. Приоритет 3.2. „Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол“

3.3.2.1. Специфична цел 3.2.1. „Подобряване квалификацията на администрацията и обмена на добри практики“

Констатации: Предвидени са реализация са 2 мерки: „повишаване квалификацията на общински служители и общински съветници; и „повишаване квалификацията на служители в общински органи“.

И по двете мерки няма реализирани дейности. Детайлният преглед на програмата за реализация на ОПР отчита, че те имат много сходно наименование и съдържание, което прави необосновано групирането на дейностите в две мерки. Също така дейностите, предвидени за изпълнение в мярката „повишаване квалификацията на служители в общински органи“ насочват към обучения на учители, културни институции др., които е възможно да се включат в някои от другите стратегически цели.

За разглеждания период не са предоставени данни за проведени обучения на общински служители и съветници.

Оценка на постигане на целта: Не е започнала реализация на целта.

Препоръка: При актуализация на ОПР е препоръчително мярката за „повишаване квалификацията на служители в общински органи“ да бъде изключена от тази специфична цел, а предвидените дейности по нея да бъдат включени в мерки от другите стратегически цели или с подходяща редакция да формират нови мерки, ако е необходимо. Също така е препоръчително да се преосмисли подхода за един приоритет да се изготвя само една специфична цел, защото това излишно увеличава т.нар. „дърво на целите“ без обективно да

спомага за управлението на ОПР. Настоящата специфична цел може да бъде добавена към приоритет 3.1.

3.3.3. Приоритет 3.3. „Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие“

3.3.3.1. Специфична цел 3.3.1. „Подобряване на координацията и взаимодействието между различните селищни места, междуобщинските партньорства, партньорството с бизнеса и гражданския сектор.“

Констатации: За постигането на целта са предвидени 4 мерки, както следва:

- Разширяване на вътрешните и регионални партньорства, партньорствата с гражданския сектор и представителите на неправителствени организации;
- Изграждане на партньорства за реализация на регионални, национални и трансгранични инициативи;
- Създаване и развитие на Местната Инициативна Група (МИГ) за развитие на местното предприемачество, обществените инфраструктури и услугите;
- Стимулиране развитието на публично-частното партньорство

Единствено по третата мярка – за МИГ – са отчетени извършени дейности. Към края на 2016 г. в процес на осъществяване е бил проекта за създаване на МИГ, съвместно с Община Дупница, като през 2017 г. той е успешно приключил.

По останалите мерки не се отчита развитие.

Оценка на постигане на целта: Целта е частично постигната.

Препоръка: При актуализация на ОПР следва да се преосмисли подхода за един приоритет да се изготвя само една специфична цел, защото това излишно увеличава т.нар. „дърво на целите“ без обективно да спомага за управлението на ОПР (както и в предходната СЦ). За ускореното изпълнение на СЦ се препоръчва приоритетното изготвяне на предвидената стратегия за ПЧП, която да даде по-добра финансова обосновка на заложените в ОПР 100 хил. лв. за реализация на ПЧП.

3.4. ОБОБЩЕНА ФИНАНСОВА ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОПР ЗА ПЕРИОДА 2014-2016 ГОДИНА

Цел/приоритет	Индикативна стойност (хил. лв.)	Брой изпълнени проекти	Стойност	Стойност (в хил. лв.)	% на изпълнение
Стратегическа цел 1. „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“	23 095	35	3 620 855,33	3 620,86	15,68%
Приоритет 1.1 "Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс	17 430	18	737 423,80	737,42	4,23%
Приоритет 1.2 "Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство"	5 665	17	2 883 431,53	2 883,43	50,90%
Стратегическа цел 2. „Повишаване привлекателността на общината чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на населението“	82 890	158	12 298 940,53	12 298,94	14,84%
Приоритет 2.1 "Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината"	36 760	105	9 112 232,19	9 112,23	24,79%
Приоритет 2.2 "Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината"	10 670	30	555 490,42	555,49	5,21%
Приоритет 2.3 "Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда"	35 460	23	2 631 217,92	2 631,22	7,42%
Стратегическа цел 3 „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“	1 702	19	99 443,88	99,44	5,84%
Приоритет 3.1 "Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес"	1 122	18	75 536,00	75,54	6,73%
Приоритет 3.2 "Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол"	120	0	0,00	0,00	0,00%
Приоритет 3.3 "Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие"	460	1	23 907,88	23,91	5,20%
ОБЩО ЗА ОПР 2014-2020	107 687	212	16 019 239,74	16 019,24	14,88%

Видно от представената таблица, финансовото изпълнение на първите две стратегически цели е с най-висок дял - около 15%. Въпреки значително по-малкия бюджет, изпълнението на стратегическа цел 3 е едва 5,84%, а един от приоритетите към нея все още има нулево изпълнение. Причините за това са разгледани в предходния анализ, като са дадени препоръки за корекции във формулировката и съдържанието на стратегическите цели.

Положително въздействие има изпълнението на приоритет 1.2., насочен към земеделските производители, като това се дължи най-вече на получаването на субсидии /директни плащания по ПРСР/, при които не са регистрирани значителни забавяния.

4. ОТЧИТАНЕ НА АКТУАЛНИТЕ СТОЙНОСТИ НА ИНДИКАТОРИТЕ

Проследяването на дефинираните в общинския план за развитие индикатори за въздействие позволяват отчитане на ефективността на изпълнените до момента проекти и инициативи. Тук се сравняват целевите стойности на индикаторите с постигнатите до момента, като за референция се използват и началните стойности дефинирани при разработването на ОПР на община Бобов дол. Също така, за да се гарантира съпоставимост на стойностите се използва идентичен източник на информация – НСИ, освен ако друго не е упоменато.

Анализът на данните показва сериозно преизпълнение на индикаторите към стратегическа цел 1. Само един индикаторът „новосъздадени предприятия“ бележи известен спад. Трябва да се отбележи, че според изходната стойност на индикатора, неговото наименование би следвало да е „увеличаване броя на предприятията в нефинансовия сектор“, което позволява по-лесно отчитане и кореспондира със числото 195 бр. Името „новосъздадени предприятия“ предполага следене на новорегистрираните стопански субекти, без да се отчита динамиката и на „загиналите“ (фалирали) такива. Поради тази причина се препоръчва при актуализация индикаторът да бъде преименуван на „увеличаване броя на предприятията в нефинансовия сектор“. Проблем при отчитане изпълнението на целта е показателят „преки чуждестранни инвестиции“, чиито данни НСИ разглежда като конфиденциални. Проследяването на тяхната динамика в исторически план показва тенденция за устойчивост и липса на съществени изменения, поради което се препоръчва отпадане на индикатора при актуализация на ОПР.

Останалите 5 индикатора са преизпълнени. Тъй като от предоставената информация не става ясно към коя година са дефинираните базови стойности на индикаторите в ОПР, преизпълнението може да се дължи или на неактуални данни, или на по-ниски целеви стойности. Допълнителна проверка на част от икономическите данни показва, че са използвани данни за 2012 г., т.е. отчетната стойност отразява период от 3 години. Това се дължи и на липсата на статистически данни за 2016 година.

Трябва да бъде подчертана стойността на показателя РДМА, чиято начална стойност е записана 1 620 хил., което явно се дължи на техническа грешка, тъй като за 2012 г. стойността по официални данни е била 14 199 хил. лв. След допълнителна проверка се установи, че коректното наименование на индикатора би следвало да е „РДМА на човек от население“ и да се измерва в левове, а не в хиляди левове. Тази неточност изкривява и отчета който показва 1730% преизпълнение, а в действителност то е 250,2%. Препоръчително е при актуализацията на ОПР тази корекция да се вземе предвид.

Поставените индикатори за отчитане на стратегическа цел 2 позволяват частично междинно отчитане на постигане на целта. Това е така, защото два от индикаторите могат да бъдат сравнени едва при следващото национално преброяване на населението - лица със завършено висше образование; лица със завършено средно образование – тъй като за тях НСИ не поддържа текущи данни.

Индикаторът „повишаване на дела на населението практикуващо спорт“ не позволява отчитане прогреса на ОПР, защото не е измерена началната стойност, за да се търси увеличението му с проценти. Целесъобразно е индикаторът да отпадне при актуализация на ОПР.

За индикатора „МСП, използващи високоефективни системи за отопление чрез фотоволтаици и биомаса в малки и средни предприятия“ няма данни за такива предприятия. И тук е отчетен проблемът, че техният брой не е отчетен като базова стойност на индикатора при разработването на ОПР, което не позволява отчитането на прогрес в проценти.

Не се наблюдава промяна при индикатора, свързан с обслужването на населението от системата за сметосъбиране – 100%. Следва да се отбележи, че този индикатор е неприложим, защото началната му стойност е била 100% и не се очаква тя да се понижи, което би отчитало регрес в постигането на целта. За това при актуализация на ОПР се препоръчва неговото отпадане.

Отчита се прогрес по останалите два индикатора, като за „естествен прираст“ преизпълнението е 119%, т.е. естественият прираст намалява с по-бавни темпове от заложеното.

Може да се обобщи, че по **тази стратегическа цел са отбелязва известен напредък в изпълнението на ОПР**, поне що се отнася до индикаторите, които могат обективно да го измерят.

Прогресът по стратегическа цел 3 не може да бъде измерен на базата на индикаторите, тъй като за тях не са измерени базови стойности при изготвянето на ОПР. Препоръчва се при актуализация на ОПР тези индикатори да бъдат предефинирани, или алтернативно Община Бобов дол да възложи измерването им от специализирани социологически агенции. При алтернативния подход е важно методологията за измерването им да се спазва при всички последващи оценки на изпълнението на ОПР. .

№	Индикатори за въздействие	Мярка	Начална стойност	Отчетена стойност	Източник на информация	Целева стойност	Степен на изпълнение
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“							
1.	РДМА <i>(коректният показател би следвало да е РДМА на човек от населението на общината, измерен в лева)</i>	хил. лв. <i>(в лв.)</i>	1 620	3616 (2015)	НСИ	1 700	+250,2% Преизпълнено
2.	ПДМА	хил. лв.	16 529	34 638 (2015)	НСИ	18 181	+190,5% Преизпълнено
3.	Коефициент на икономическа активност*	%	39,56%	70,39%	НСИ	45%	+25,39% Преизпълнено
4.	Преки чуждестранни инвестиции	хил. лв.	356,6	„..“(2015)	НСИ	410	Конфиденциални данни
5.	Новосъздадени предприятия <i>(би следвало наименованието на индикатора да е „(увеличаване) броя на предприятията в нефинансовия сектор“)</i>	бр.	195	191 (2015)	НСИ	215	-11,16% (влошаване)
6.	Приходи от хотелиерство и ресторантьорство	хил. лв.	371	592 (2015)	НСИ	445	+133% Преизпълнено

7.	Приходи от сектор селско, горско и рибно стопанство	хил. лв.	2 435	3135 (2015)	НСИ	3 000	+104,5% Преизпълнено
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. „Повишаване привлекателността на общината чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на населението“							
8.	МСП, използващи високоефективни системи за отопление чрез фотоволтаици и биомаса в малки и средни предприятия	%	x	X		20%	Няма данни
9.	Рехабилитирана улична и пътна общинска мрежа	км.	0	9,008	Годишни доклади на Община Бобов дол за изпълнението на ОПР	145	+6,21%
10.	Повишаване на дела на населението практикуващо спорт	%	x	няма данни		10% повишение	Няма данни
11.	Естествен прираст	%	-143	-109	НСИ	-130	119,27% Преизпълнено
12.	Лица със завършено висше образование	%	6,24%	няма данни		10%	Няма данни
13.	Лица със завършено средно	%	46,29%	няма данни		55%	Няма данни

	образование						
14.	Обслужено население от системата за сметосъбиране	%	100%	100%		100%	Няма промяна
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“							
15.	Дял на населението, ползващо електронни услуги	%	x	няма данни		10%	Няма данни
16.	Повишаване на удовлетвореността на потребителите на административни услуги	%	x	няма данни		20% повишение	Няма данни

*Дефиницията на НСИ за коефициент на икономическа активност е съотношението между икономически активните лица (работната сила) и населението на същата възраст.

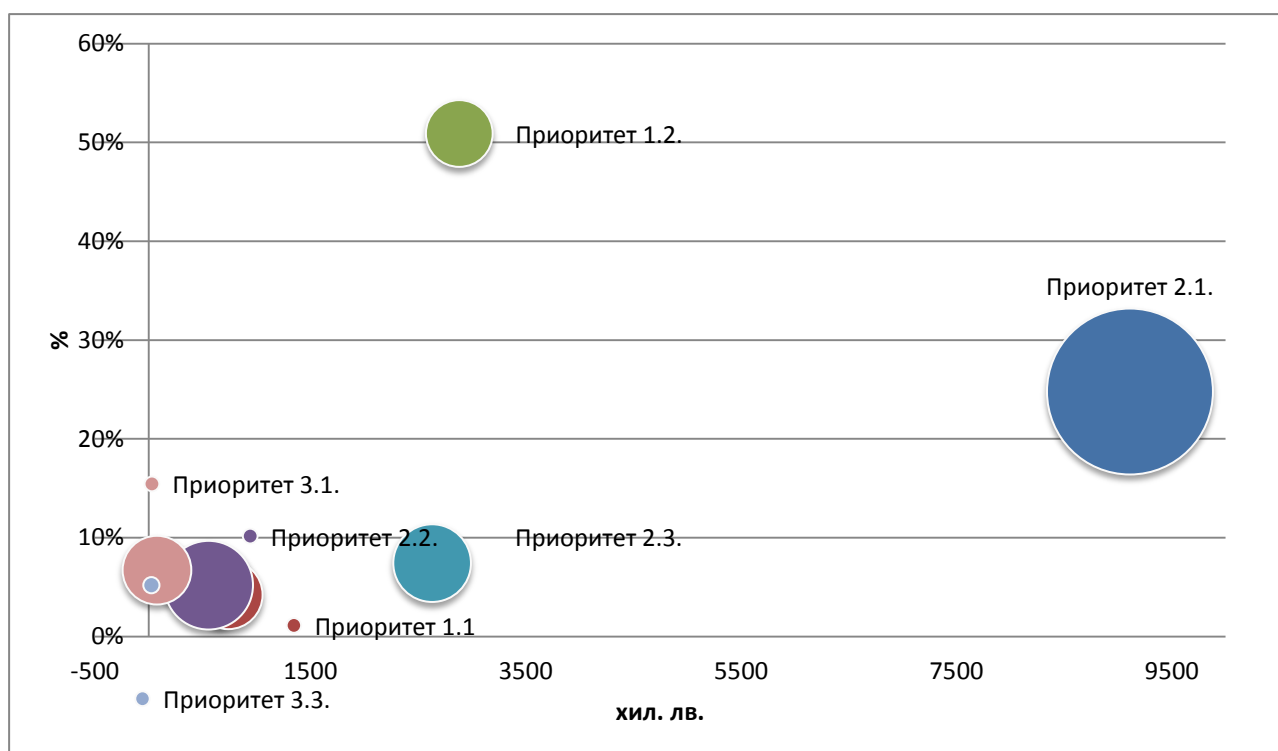
Работна сила се наричат лицата на 15 и повече навършени години, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва заетите и безработните лица.

5. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

Оценката на ефективността се основава на сравняването на 2 показателя – използваните ресурси и постигнатото изпълнение с тях по приоритети. Чрез оценката се илюстрира доколко ефективно са вложени ресурсите, като измерва изразходвания бюджет за постигането на всеки от приоритетите, респективно целите. Също така на поместената подолу графика, големината на кръга показва броя на реализираните проекти към съответния приоритет. Колкото по-голям е кръгът, толкова повече реализирани проекти има към него. В същото време колко по-нагоре е по ординатната ос, толкова по-висок е процентът на финансово изпълнение. А колкото по-надясно е по абсцисата – толкова повече средства са изразходвани в абсолютна стойност.

По същество графиката прави сравнение между вложените ресурси в проекти, техният брой и в каква степен те са допринесли за изпълнението на съответния приоритет.

Графиката показва, че е налице известен дисбаланс при изпълнението на ОПР на община Бобов дол по приоритети.

При анализа се открояват приоритети 2.1. „Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината“ и 1.2. „Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство“, които отчитат висока ефективност на изпълнение, но и със значителен финансов ресурс.

От друга страна приоритет 2.3. „Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда“ отчита под 10% изпълнение с почти същия размер средства като на приоритет 1.2. и повече реализирани проекти и инициативи. Т.е. на този етап от изпълнението на ОПР ресурсите, насочени към този приоритет, са неефективни разходвани.

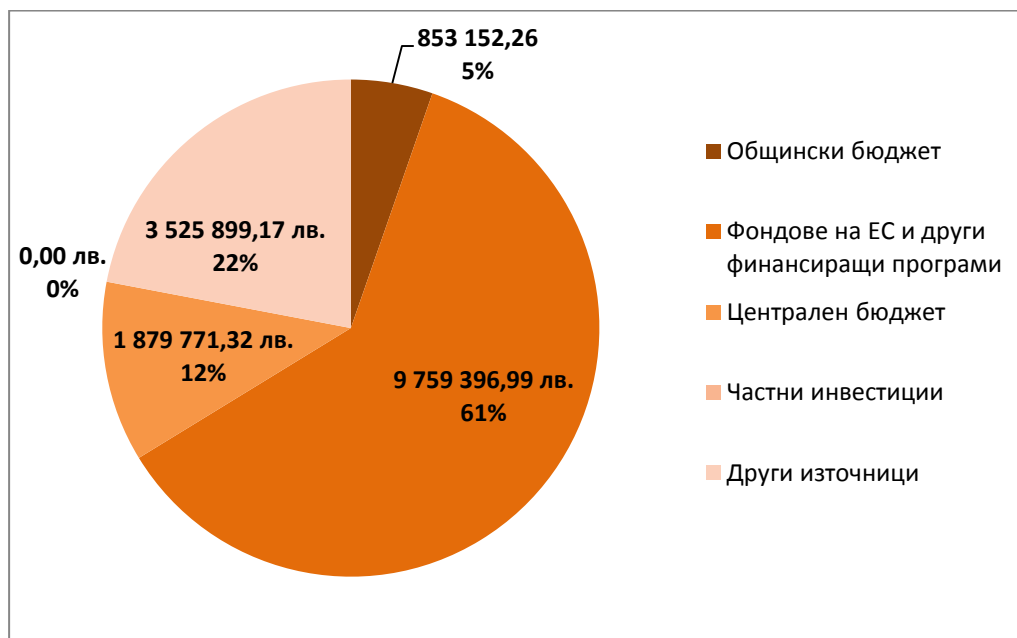
За останалите приоритети е трудно да бъде извършена точна оценка, защото оформят клъстер, разположен в долния ляв ъгъл на координатната система. От друга страна и броя на реализираните проекти и инициативи е сравнително сходен. Може да се обобщи, че

средствата за тези приоритети (1.1; 2.2; 3.1) и тяхната ефективност са съпоставими, т.е. са сходно ефективни.

Оценката на ефективността на изразходваните средства може да се направи и чрез още една гледна точка – тази на произхода на финансовите ресурси за подпомагане на общинските приоритети за развитие. От тази гледна точка може да се заключи, че Община Бобов дол е високоефективна при изразходването на собствен ресурс, тъй като за всеки похарчен лев от общинския ресурс е успяла да привлече над 13 лв. от европейските фондове или други източници. Тук трябва да се направи уточнение, че в тези средства се включват и директните помощи към земеделските производители и животновъдите, които са на стойност 1,3 млн. лв.

Представените данни показват, че едва 5% от разходите към 2016 г. за изпълнението на ОПР са за сметка на общинския бюджет. Това показва, че при необходимост – а такава съществува – могат да бъдат насочени приоритетно допълнително общински средства към проекти и инициативи, заложи в ОПР. Друга отличителна черта на изпълнението на ОПР, е, че не са отчетени средства от частни капитали за осъществяване на проекти към програмата за реализация му. За да се преодолее тази слабост е целесъобразно при изготвянето на актуализация на ОПР да се оптимизира системата за наблюдение и оценка, която да включи и механизми за проследяване на частните инвестиционни проекти. Например, чрез издадените разрешителни за строеж, разрешения за ползване/удостоверение за въвеждане в експлоатация.

Разпределението на средства показва и високата зависимост на ОПР от външно финансиране – близо 61% от заложените бюджет е с източници на финансиране от ЕСИФ. По този начин, евентуални национални проблеми с изпълнението на програмите по ЕСИФ могат да окажат съществено негативно влияние върху изпълнението на ОПР.

От аналитична гледна точка е целесъобразно и да се направи съпоставка между планираните индикативни средства и реално изразходваните такива, според източника на финансиране. Така може да се направи преценка доколкото изпълнението на ОПР се придържа към финансовите рамки, които са заложи в него и най-вече до каква степен предвижданията са били реалистични, за да може при необходимост да бъдат коригирани.

По отношение на средствата от общинския бюджет, за почти 2 години ОПР изпълнява програмата малко над 10%. Причините могат да са две – или общинската администрация

успява да привлече средства от други източници (както е видно от предходната графика), или първоначалният финансов параметър е бил прекалено висок. При първата хипотеза общината има резерв от средства, които да вложи в приоритетни проекти от програмата за реализация на ОПР. При втората - посочената индикативна сума следва да се редуцира при актуализация на плана.

За отчетния период в рамките на общината са реализирани проекти и инициативи, получаващи средства от ЕСИФ, на стойност едва 11% от предварителните разчети. Възможно е тази сума да е леко занижена заради забавянето на оперативните програми и мерки от ПРСР, но въпреки това стойността е сравнително ниска с оглед средата на периода за изпълнение на ОПР. При актуализация на общинския план се препоръчва редуциране на индикативната стойност или приоритизирането на проектите, финансирани чрез ЕСИФ, заложи в програмата за реализация.

Изпълнението на финансовата програма по отношение на централния бюджет е над 90%, което означава, че местната власт е добре запозната с механизмите на държавните трансфери и каква част от тях могат да спомогнат за реализацията на общинските политики в ОПР. Стойността е леко завишена и заради подпомагане от страна на държавата за аварийни ремонти по инфраструктурните съоръжения. Обобщено, средствата от централния бюджет са най-добре разчетени при изготвянето на ОПР и не следва да се изменят съществено.

Предвидените индикативни средства от частни инвестиции в ОПР са на стойност близо 5 млн. лв. Към края на 2016 г. не са отчетени никакви инициативи, подкрепени от частни инвеститори. Въпреки това потенциални бенефициенти от община Бобов дол по инвестиционните мерки на ПРСР или оперативните програми могат да спомогнат за изпълнението на предварителния план.

Следва да се отбележи и че за реализацията на ОПР са изразходвани над 3,5 млн. лв. от „други източници“, докато такива средства не са заложи в индикативния бюджет. От тях над 1 млн. лв. е само по един проект – „Укрепване на питеен водопровод в землището на с. Мламолово“. След проверка се установи, че въпросните средства са отпуснати с Постановление №180 на Министерски съвет от 3.07.2014 г. за одобряване на допълнителни разходи/трансфери от резерва, т.е. тези средства по същество са представени от централния бюджет и следва да бъдат отчетени като такива.

	Общински бюджет	Фондове на ЕС и други финансиращи програми	Централен бюджет	Частни инвестиции	Други източници
Индикативен (лв.)	8 319 000,00	92 210 000,00	2 250 000,00	4 899 000,00	0,00
Отчет към 2016 г. (лв.)	859 929,26	9 535 257,99	2 098 353,32	0,00	3 525 899,17
Разлика (%)	10,34	10,34	93,26	0,00	-

6. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020

При изготвяне на обобщената оценка са взети всички изводи направени в предходни точки, като е разработена скала на оценка, която отговаря на следните въпроси:

- Целите на ОПР съответстват ли на очертаните силни и слаби страни в анализа на общината?
- Получените резултати водят ли до изпълнение на определените стратегически цели?
- Съответстват ли изразходваните ресурси на постигнатите резултати?
- Постигнатите резултати дали се очакват да са устойчиви във времето?

Целенасочено настоящето обобщение и извършено на ниво „стратегическа цел“ и „приоритет“, защото в цялостната стратегическа рамка на ОПР те би следвало да са най-устойчиви.

Използваната скала е петстепенна:

+++ - целта/приоритетът е изцяло изпълнен/а много добро изпълнение

++ – целта/приоритетът е постигнат/а във висока степен

+ - целта/приоритетът е частично постигнат/а

! – целта/приоритетът не е постигнат/а но са извършени подготвителни действия за постигането до края на плановия период

- – целта/приоритетът не е постигнат/а и няма данни за извършени подготвителни действия.

Цел/Приоритет	Оценка на изпълнението	Коментар/препоръка
Стратегическа цел 1. „Постигане на интелигентен икономически растеж, създаване на благоприятна среда за инвестиции, развитие на МСП и модернизация на земеделските производства“	+	Това е най-добре изпълняваната цел, което се дължи на почти равномерното постигане на специфичните цели по определените приоритети.
Приоритет 1.1 "Постигане на икономически растеж чрез подобряване на бизнес средата, насърчаване на инвестициите, развитие туризма и повишаване качеството на човешкия ресурс	+	Приоритетът има значителен потенциал за изпълнение при наваксване на дейностите, насочени към подобряване на бизнес средата в общината. Липсата на данни за изпълнение на СП 1.1.1. влияе на цялостното отчитане на приоритета.
<i>Специфична цел 1.1.1. „Повишаване конкурентоспособността на местната икономика и стимулиране икономическата активност на частния сектор и малките и средни предприятия в общината“</i>	!	Отчетеното забавяне в изпълнението на постигането на целта може да бъде преодоляно с разработването на забавени стратегически документи в тази област, както

		и участието в изложбени събития.
<p>Специфична цел 1.1.2. „Подпомагане развитието на устойчиви форми на туризъм и опазване на културното наследство“</p>	++	Отчетеното добро постигане на целта може да бъде надградено с приоритетни действия от страна на Община Бобов дол, свързани с реализацията на неинвестиционните проекти, чиито ресурс е по-малък, но в същото време значително ще повишат напредъка. Това са изготвяне, актуализация на предвидени стратегически документи и проучвания, изграждането на екопътеки, обособяването на туристическо-информационен център – част от тях предвидени за изпълнение в периода 2016-17 година.
<p>Специфична цел 1.1.3. „Подобряване качеството на човешките ресурси и насърчаване на заетостта“</p>	+	Активното участие на общината в национални и оперативни програми, насърчаващи заетостта, ще спомогне за подобратата реализация на ОПР.
<p>Приоритет 1.2 "Стабилизиране, модернизиране и развитие на селското и горското стопанство"</p>	++	С предстоящите приеми по мерки от ПРСР и тези, които се проведеха, но ще бъдат отчетени в следващите годишни доклади, приоритетът се очертава да бъде реализиран напълно.
<p>Специфична цел 1.2.1. „Развитие на екологично селско стопанство и укрепване жизнеспособността на земеделските стопанства“</p>	++	Изпълнението на целта е на много добро равнище, най-вече дължащо се на директни плащания за земеделските производители. Следва да започне реализацията на мерки, които да доведат до кумулативното ѝ изпълнение.
<p>Специфична цел 1.2.2. „Изграждане на устойчиво и конкурентно горско стопанство“</p>	++	Изпълнението на целта е на много добро равнище, най-вече дължащо се на директни плащания за земеделските производители. Следва да започне реализацията на мерки, които да доведат до кумулативното ѝ изпълнение.
<p>Специфична цел 1.2.3. „Борба с ерозията, наводненията, пожарите, неблагоприятните климатични промени и вредителите“</p>	+	Трябва да започне реализация по всички мерки към СЦ. Също така усилията следва да се насочат към инвестициите в превантивни дейности, а не в последващи – за ограничаване на щетите.
<p>Стратегическа цел 2. „Повишаване привлекателността на общината чрез интегрирано развитие на територията, рехабилитация на инфраструктурата и подобряване на околната среда в общината и качеството на живот на</p>	+	Изпълнението на целта се движи с нормални темпове. Тъй като към нея спадат и инвестиции, за които се разчита на БФП, се очаква в следващите години значително да се повиши процентът на

населението“		изпълнение.
Приоритет 2.1 "Развитие и модернизация на инфраструктурата и създаване на качествена жизнена среда в общината"	++	Финансово най-ресурсоемкият приоритет. Въпреки доброто му изпълнение ефективността на вложените средства може да се подобри чрез приоритизация на важни за общината проекти.
<i>Специфична цел 2.1.1. „Комплексно градско планиране“</i>	++	Препоръчва се проформулиране на наименованието, т. като голяма част от дейностите по СЦ обхващат и селата в общината.
<i>Специфична цел 2.1.2. Подобряване състоянието на пътната инфраструктура и уличната мрежа</i>	++	Извършват се регулярни дейности за постигането на тази цел. Голяма част от дейностите са предвидени за реализация след 2016 година. Проблем в изпълнението ѝ може да възникне от прекалено амбициозната цел за рехабилитация на пътна инфраструктура.
<i>Специфична цел 2.1.3. „Повишаване на енергийната ефективност, чрез изграждане на алтернативни енергийни източници и обновяване на енергийната инфраструктура“</i>	+	<p>Препоръчва се за по-доброто отчитане на ОПР в бъдеще да се премахнат мерките свързани с изграждането/обновяването на електропреносната мрежа в общината, тъй като общината трудно може да влияе на този процес.</p> <p>Също така е трудно точното измерване на увеличеното потребление на енергия от ВЕИ от частния сектор.</p> <p>В бъдеще се очаква значително постигане на целта с оглед реализацията на инициативи за саниране на жилищни и обществени сгради.</p> <p>По отношение на индикативния график може да се прецизират сроковете свързани с последните 2 мерки – „Изграждане на газопреносна мрежа в общината“ и „Проучване на възможностите за алтернативно отопление в Бобов дол“, които са респ. 2015-2017 и 2018-2020. Тъй като отопляването на природен газ се счита за алтернативно и следва да бъде проучено преди да бъде изградена газопреносна мрежа в община Бобов дол.</p>
<i>Специфична цел 2.1.4. „Обновяване и осъвременяване на съобщителната мрежа“</i>	+	<p>Заложеният индикативен бюджет от над 1 млн. лв., без общината да може да влияе върху изпълнението му е прекалено амбициозен. Също така трудно финансовите отчети на мобилните оператори ще дадат ясна представа за инвестиции в конкретен район.</p> <p>Шанс за реализация на целта има чрез мярката за</p>

		изграждане на инфраструктура за ширококолов транспорт на данни. При актуализация на ОПР мерките към СЦ следва да бъдат прецизирани.
Приоритет 2.2 "Повишаване на жизнения стандарт на населението в общината чрез подобряване на средата на живот, здравните, образователните и социалните услуги в общината"	+	Обобщено, приоритетът се развива с очакваните темпове с оглед забавянето на оперативните програми, които подкрепят социалните услуги, вкл. образование. В бъдеще се очаква значително подобряване и на финансовото изпълнение.
<i>Специфична цел 2.2.1. „Подобряване средата на живот“</i>	+	До този момент инвестициите за постигането на целта са предимно за насърчаване на активността сред всички възрастови групи. Следва част от ресурса да се насочи и към елементите на градското обзавеждане, които да допринесат за самочувствието на местните жители.
<i>Специфична цел 2.2.2. „Обновяване на социалната и здравната инфраструктура и подобряване качеството на предоставяните от тях услуги“</i>	+	Голяма част от мерките са предвидени за реализиране след 2016 година, а тези преди това отчитат известно изпълнение, основно в сферата на образователни услуги.
<i>Специфична цел 2.2.3. „Инвестиции в образованието, уменията и ученето през целия живот“</i>	+	Видно от отчетите е, че се правят инвестиции в образователната инфраструктура. Това следва да продължи и до 2020 година, като се повишат отделените финансови ресурси за тази дейност. Мярката „Повишаване качеството на образованието“ следва да се изпълни със съдържание, което да надгради и доразвие „извънкласните форми за интегриране на [...] деца“.
Приоритет 2.3 "Ефективно управление на природните ресурси и опазване на околната среда"	!	Въпреки постигнатият резултат по този приоритет неговата обща оценка е, че не постигнат напредък, което се дължи най-вече на неизпълнението на специфична цел 2.3.2.
<i>Специфична цел 2.3.1. „Изграждане и подобряване на екологичната инфраструктура и подобряване качествата на околната среда“</i>	+	Постигнат е значителен напредък, свързан с управлението на отпадъците в общината, както и подобряване на водоснабдяването и качествата на питейната вода. Необходими са усилия, насочени към разработването на законово регламентираните документи в областта на околната среда.
<i>Специфична цел 2.3.2. „Опазване на околната среда и биоразнообразието“</i>	-	Не са предприети никакви действия свързани с реализацията на целта. Препоръчва се ускоряване на

		процесите по картиране и изготвяне на биофизична оценка на екосистемите, както и план за комуникация с местните общности по отношение на проблемите с околната среда.
Стратегическа цел 3 „Добро управление и качествено административно обслужване чрез укрепване на институционалния капацитет на местно ниво“	+	Частичното изпълнение на тази цел се дължи най-вече на двата приоритета в него, по които има общо 1 реализиран проект.
Приоритет 3.1 "Подобряване качеството на публичните услуги и информираността на граждани и бизнес"	++	Приоритетът неизменно се следва от общинските власти, които непрестанно инвестират в подобряване на материалната база с цел предоставяне на по-добри, по-надеждни и по-бързи и качествени услуги на населението.
<i>Специфична цел 3.1.1. „Благоустрояване на обекти на общественото обслужване и подобряване достъпа до основните административни услуги“</i>	+	Тази цел в най-голяма степен с постига от първата мярка към нея. Въпреки това следва приоритетна общината на предприеме действия по обновяването на сайта си, както и възможността да предоставя електронните услуги чрез него. Все още не е въведената предвидената в програмата за реализация система за оценка СЕМКО, което отчасти възпрепятства адекватната обратна връзка от жителите в общината.
<i>Специфична цел 3.1.2. „Стратегическо планиране и обществено включване“</i>	-	Няма извършени действия по тази цел до края на 2016 г. (не се включва разработването на самия ОПР). За ускореното изпълнение на целта общината следва да извърши преглед на наличните си стратегически документи, за да прецени кои се нуждаят от актуализация и да ги разработи.
Приоритет 3.2 "Укрепване на административния капацитет на общинска администрация Бобов дол"	-	Липсата на деклариран резултат по този приоритет най-вероятно се дължи на слабото отчитане на инициативи (най-вече обучения), които не са директно декларираны в ОПР. Тъй като ежегодно се организират обучения, семинари и др. подобни, на които с голяма доза сигурност може да се предполага, че присъстват и лица от Общинска администрация Бобов дол.
<i>Специфична цел 3.2.1. „Подобряване квалификацията на администрацията и обмена на добри практики“</i>	-	Няма отчетени резултати. Препоръчва се за целите на отчитане на ОПР отговорното звено да следи посещенията на обучения, семинари и др. от служителите в общината. При актуализация на ОПР механизмът може да бъде по-подробно разписан в частта „система за наблюдение,

		актуализация и оценка“.
Приоритет 3.3 "Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие"	+	Единственият проект, който е отчетен е разработването на СВОМР на МИГ „Бобов дол – Дупница“. Следва наименованието да се преформулира, защото специфичните цели имат обхват далеч надхвърлящ „местното партньорство“.
<i>Специфична цел 3.3.1. „Подобряване на координацията и взаимодействието между различните селищни места, междуобщинските партньорства, партньорството с бизнеса и гражданския сектор</i>	+	Освен СВОМР, която е отчетена до 2016 г. в момента се реализират проекти по програмите за трансгранично сътрудничество, които се очаква значително да допринесат за постигането ѝ.

7. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР НА ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ 2014-2020

7.1. ИЗВОДИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ДО ТОЗИ МОМЕНТ

- Наблюдава се значителен общ брой отчетени проекти и инициативи до края на 2016 г. Голяма част от тях обаче създават впечатление, че са част от по-големи проекти.
- Отчетен е дисбаланс между изпълнението на различни приоритети.
- Два приоритета имат финансово изпълнение над 24%.
- По един приоритет не е отчетен прогрес.
- Индикаторите, измерващи изпълнението на стратегическа цел 1, показват преизпълнение на почти всички стойности.
- Две от трите стратегически цели са постигнали финансово изпълнение над 15%
- Индикаторите, измерващи изпълнението на стратегическа цел 2, показват известен напредък по постигането им.
- Някои от индикаторите, следящи изпълнението на стратегическа цел 3, не позволяват отчитане на напредък по нея.
- От предоставените данни е видно, че общината подхожда отговорно при детайлното отчитане на изпълнението на ОПР чрез годишни доклади.

7.2. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР ДО КРАЯ НА 2020 ГОДИНА

- Препоръчва се актуализация на ОПР на община Бобов дол за периода 2014-2020, в която да бъдат отразени бележките от настоящия доклад.
- С оглед финалния етап по приемането на Общия устройствен план на община (ОУПО) Бобов дол и спазване разпоредбите на чл. 13 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), че *„общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с областната стратегия за развитие и общия устройствен план на общината“* и чл 32. от Правилника за прилагане на ЗРР, според който ОПР се актуализира при *„при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на общинския план за развитие“*, се препоръчва актуализация на ОПР на община Бобов дол, която да вземе предвид и предвижданията за устройственото развитие на територията, направени в ОУПО.
- При актуализацията е препоръчително да се извърши приоритизация на проектите, което да спомогне за балансираното изпълнение на ОПР и разходване на публичния ресурс за реализацията на плана. Това е особено важно за приоритетите, чието изпълнение в момента е на много ниско равнище.
- Необходима е сериозна промяна в системата за наблюдения и оценка на плана и в частност индикаторите, за да може през 2021 г. изпълнението на ОПР да бъде отчетено безпристрастно и обективно. Това ще спомогне и за по-доброто текущо отчитане на прогреса чрез годишните доклади за изпълнението на плана.
- Препоръчва се промяна в т.нар. „стратегическа рамка“ на плана с цел оптимизация съдържанието на приоритетите – специфични цели, мерки, проекти/инициативи.
- По отношение на управлението на ОПР, може да се отправи препоръка за разработване на годишни планове за действие по звена и дирекции, които задължително съдържат раздел с проекти/инициативи с принос към ОПР. Също така в актуализацията на ОПР по-подробно може да бъде разписана система за набиране на информацията относно реализираните частни проекти, имащи отношение към ОПР.